CZĘŚĆ XVII. № 47. ROK 9. (1838.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnem; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossyi s pocztą, a w stolicy, z noszeniom do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräfe: *Roczna*, 45 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 r. ass. *Półroczna*, 28 r. ass.

WTOREK $\frac{14}{26}$ CZERWCA.

Od 1 Lipca bieżącego roku rozpoczyna się prenumerata na wtóre półrocze Tygodnika. PP. Prenumerujący proszeni są o wczesne zgłaszanie się.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{1}{2}\frac{3}{5}$ *Czerwca.*

N. CESARZOWA JMĆ, z W. XIĘŻNICZKĄ ALEXANDRĄ, wyjechawszy 31 Maja (12 Czerwca) rano z Berlina, po szczęśliwej podróży stanęła $\frac{1}{13}$ Czerwca wieczorem w Fischbach i zatrzymała się na noc, w Zamku Xięcia Wilhelma, brata Króla Jmci Pruskiego. Na zajutrz, o 2 godz. po południu N. PANI puściła się w dalszą drogę i około 8 godz. wieczornej stanęła w Zamku Fürstenstein, należącym do hrabi *Hochberg*, odznaczającym się pięknem położeniem i zdrowem powietrzem, gdzie się zatrzymała s całym orszakiem.

— Przez roskazy dzienne CESARSKIE (w Alexandryi pod Peterhofem) 4 b. m., Dowodzca 1 bryg. 25 dyw. pieszej liczący się w wojsku Jenerał-major *Karanika*, mianowany Jenerałem 7 okręgu oddziel. korpusu Straży Wewnętrznej. — 7 tegoż m., Naczelnik wojenno-powiatowy 4 okręgu gubernii Witebskiej, liczący się w jezdzie podpułkownik *Brimmer 2*, mianowany takimże Naczelnikiem 3 okręgu na miejsce liczącego się w wojsku majora *Łaptiew*, który zostaje mianowany Naczelnikiem 4 okręgu.

— Na zasadzie zdań Rady Państwa, zatwierdzonych przez N. CESARZA JMCI, P. Minister Skarbu wydał dwa wyłączne na lat sześć przywileje: 1) *10 Maja b. r.* P. Rzeczywistemu Tajnemu Radzcy hrabi *Strogonow*, na wprowadzenie w Rossyi wynalezionej zagranicą machiny do ciągnienia drótu, szczególniej najcieńszych jego gatunków, używanych do robienia gręplі sukienniczych; i 2) *11 tegoż m.* Cudzoziemcom: *Géniès*, *Dronsart* i *Douet*, na wyłączne używanie w Cesarstwie Rossyjskiem asfaltu, (smoły kopalnej) wydobywanego we Francyi, w Pyrimont-Seyssel, sposobem P. Coignier, Equièmes i komp. z warunkiem, iż jeślibyw ciągu trwania przywileju odkryty został asfalt w Rossyi, właściciele przywileju mają takowego używać przed zagranicznym, i że Rząd będzie miał prawo wykonywać roboty na własną potrzebę z asfaltu według ich sposobu.

— Przez Ukaz CESARSKI do Rządz. Senatu z d. 18 (30) Maja, Starszy Radzca Witebskiej Izby Skarbowej, Radzca Dworu *Czesławski*, mianowany sprawującym obowiązki Prezesa Izby Skarbowej Mińskiej.

Ukazy Rządzącego Senatu, 1 Departamentu.

26 Maja. Z ogłoszeniem Zdania Rady Państwa, zatw. w d. 25 Kwietnia b. r., iż pierwsze towarzystwo zabespieczeń od ognia, obowiązane jest wynagradzać poniesione w zabespieczonych budowlach szkody, wynikłe od wybuchnień gazu, tak ciągłego, jako i przenośnego.

2) *31 tegoż m.* O prawach i przywilejach Moskiewskiego Instytutu Łazarewych, do nauczania języków wschodnich.

3) *1 b. m.* Iż opłata porto za odbierane przez sądownictwa i Naczelników gubernij z zagranicy pisma i paki, stosuje się do summ na nadzwyczajne w gubernijach wydatki.

4) *tegoż dnia.* O pensyach wdów takich urzędników, którzy przy dymissyi otrzymali rangę oficerską.

5) *tegoż dnia.* O użyciu papieru stęplowego do przewo-

du interesów tyczących się wydziału inspektorów aptekarskich czynnej armii i korpusu Kaukazskiego.

6) *2 tegoż m.* O zaliczaniu do klassy ludności podatkującej dzieci żon żołnierskich wyznania luterańskiego, urodzonych nieprawnie, po rozwodzie z mężami.

7) *3 tegoż m.* O rozciągnieniu przepisów Ukazu 6 Grud. 1836 roku na wdowy wojskowych rang nieoficerskich, którzy umarli będąc przysięgłemi posługaczami w sądownictwach i zakładach Rządowych.

8) *6 tegoż m.* O wyznaczeniu od Urzędów Powszechnej Opieki pomocy pieniężnych instytutom wychowania panien szlachetnych.

— Na posiedzeniu pracującej tu przy Ministers'wie Oświecenia Komissyi Archeograficznej czytano 3 Stycznia postanowienie P. Ministra Oświecenia, aby protojerej cerkwi pałacowej Cesarskiej Jan Grigorowicz zaliczony został do grona członków komissyi, i przy pomocy Assesora Kolleg. Onacewicza, zajął się przygotowaniem do druku aktów dawnych, tyczących się Zachodniej Rossyi. (Litwy, Wołynia i t. d.) *(Dz. Min. Ośw.)*

— Synod Litewski Ewangielicko Reformowany na mocy kanonu x. w aktach swoich w r. 1837 zapisanego, rozpocznie posiedzenia swoje w r. b. 1838 w miasteczku Izabelinie w powiecie Wołkowyskim d. 5 Lipca. *(K. L.)*

— Gazeta Handlowa Petersburska ogłosiła co następuje: «W jednem z blisko-leżących pod Petersburgiem mieszkań wiejskich (дача) będzie praktycznie nauczany sposób chowu jedwabników, bynajmniej ku temu nie używając liści morwowych, i będą przyjmowani na naukę ludzie od właścicieli dóbr, którzyby chcieli otrzymywać u siebie jedwab w niczem nieustępujący Piemontskiemu. Próbki już tym sposobem otrzymanego jedwabiu znajdują się w Kantorze zleceń, (Контора дѣлъ, коммиссiй и справокъ всякаго рода) przy moście Policyjnym w domie Kotomina, w mieszkaniu pod numerem 51, w Petersburgu.

«Kiedy się dostateczna liczba osób zamieszkałych w Petersburgu podpisze na ten kurs po 100 rubli ass. i kilka osób s prowincyj, (te ostatnie po 50 rub. ass.) którym będą przesłane szczegółowe instrukcye i wszystko potrzebne do tego przedmiotu, wtenczas o rozpoczęciu praktycznego nauczania będzie przez gazety ogłoszono. Ktoby żądał kilku ludzi oddać na naukę, zechce zawczasu ułożyć się s pomienionym Kantorem. Pewna liczba składek już jest przyjęta, mieszkańcom prowincyj należy pośpieszać s przysłaniem żądań i pieniędzy. Rozumie się, że koszta przesłania i korzespondencyi, same te osoby poniosą.»

(Mniemamy iż niniejsza wiadomość będzie miała wysoki interes dla obywateli naszych, zwłaszcza południowych gubernij i Królestwa, zajmujących się jedwabnictwem, którego płodów kilka pięknych prób tu widzieliśmy. Sposób żywienia jedwabników bez liści morwowych, usuwa największą trudność, jaka się opierała upowszechnieniu ich chowu; również ta okoliczność, że zakład znajduje się pod Petersburgiem, przez porównanie klimatów, jest bardzo zachęcającą dla mieszkańców naszego kraju. *Wyd. Tyg.)*

Wyciąg z ustawy o przedaży wyrobów s tytuniu.

(Dokoncz. zob. No 39 Tyg.)

VII. Przygotowany tytuń do innych miast, miasteczek i wsi może być rozsyłany w paczkach s taśmami funtowych, pół i ćwierć funtowych, tudzież z zachowaniem prawideł gildijnych. Rozsyłanie i przedaż przygotowanych w Rossyi liści i łodyg w papużach, lub częściami, zabrania się, i wolno je rozsyłać tylko w kształcie rol lub karotów s taśmami.

VIII. Wyrabianie tytuniu na fabrykach lub domach dozwala się w samych tylko miastach stołecznych, gubernialnych, powiatowych, portowych i innych w których domy skarb przyjmuje na kaucyją. Fabryki tytuniu mogą mieć sami tylko kupcy trzech gildij i włościanie za świadectwami trzech pierwszych rodzajów. Mieszczanie i włościanie, za świadectwami 4go rodzaju, mogą we wspomnionych miastach zajmować się wyrabianiem tytuniu tylko tartego i krajanego bez żadnej przyprawy, i to s samych naturalnych rossyjskich liści i ładyg, jakie przedają wiejscy gospodarze, to jest IV i V gatunku.

IX. Kto ma fabrykę, może mieć przy niej, oprócz składu, jeden sklep (лавку) do przedaży przy fabryce i prócz tego dwa sklepy nie przy fabryce dla częściowej przedaży. Kto się trudni wyrobem domowym ma prawo do jednego kramu (лавочка). S fabryk tytuń może się przedawać s samego składu hurtem do innych sklepów lub kupcom, ale nie częściowo prywatnym osobom, to jest w ilości mniejszej od 10 funtów; przedaż w mniejszej ilości poczytuje się za częściową i w sklepach się odbywa. Kupcy fabryk nie mający mogą mieć sklepy tytuniowe, stosownie do ogólnych gildyjnych prawideł. Sklepy tytuniowe i kramy nie przy fabrykach mogą być otwierane w miasteczkach z obowiąskiem kupowania tytuniu s fabryk miejskich, lub od tych co się w miastach trudnią jego wyrabianiem: po wsiach nie inaczej tylko po wzięciu stosownego handlowego świadectwa. Mieszczanie i włościanie ze świadectwami czwartego rodzaju, nie trudniący się domowem wyrabianiem tytuniu, mogą mieć jeden kram w mieście, a w miasteczkach i po wsiach stosownie do powyższego prawidła.

X. Ze sklepów tytuniowych wolno przedawać wszelkie gatunki tytuniu, nie wyłączając i zagranicznych, tudzież liście zagraniczne i krajowe nieprzygotowane; przygotowane zaś w Rossyi liście i łodygi nie inaczej jak tylko w rolach i karotach s taśmami. W kramach tytuniowych wolno przedawać sam tylko tarty i krajany tytuń z liści nieprzy-

gotowanych 4 i 5go gatunku i s krajowych liści i łodyg. W tytuniowych sklepach i kramach mogą się przedawać i inne towary stosownie do wydanych przepisów; równie też ze sklepów i magazynów inne towary głównie zbywających może być i tytuń przedawany, lecz po wzięciu właściwego na to świadectwa, chociażby tytuń był zagraniczny: przy tém zastrzega się, iż krajowym tytuniem nie wolno jest napełniać naczyń w których był tytuń zagraniczny.

XI. Kto chce utrzymywać fabrykę tytuniu lub trudnić się domowem jego wyrabianiem, lub mieć kram, powinien corok opatrywać się w świadectwo s powiatowego skarbowego urzędu najpoźniej 15 Grudnia. Można wszakże brać świadectwa w ciągu całego następnego roku na fabryki, sklepy i t. d., nowo otwierane, lecz za całkowitą za rok bieżący opłatą, z warunkiem iżby fabryka, sklep i t. p. nie były otworzone przed wzięciem świadectwa. Świadectwa wydają się podług szczególnej formy: 1) na fabryki na 25 rublowym stęplowym papierze, 2) na każdy sklep na 10 r. stęplowym papierze; 3) na wyrabianie tytuniu w domu na papierze 3 rublowym; 4) na kram, na 1 r. papierze.

XII. Doglądanie przedaży tytuniu powierza się Policyi; lecz jeśliby się okazało dogodnem, dozor ten może być przyłączony do dzierżaw trunkowych, z wynagrodzeniem w pewnych za umową procentach od summ wchodzących za taśmy rozdane przez miejscowy urząd skarbowy, s przyznaniem nadto prawa do połowy wszelkich kar pieniężnych i do połowy summy otrzymanej na licytacyi konfiskowanego tytuniu, materyjałów i narzędzi. Jeżeli dozor nie będzie należał do dzierżawy trunkowej, to w miastach liczne mających fabryki, mianują się przy policyi osobni akcyzowi dozorcy. Policya i dozorcy mają prawo do połowy kar pieniężnych i summ konfiskacyjnych jeśli rząd kar lub konfiskacyi nie odpuści. Dozor dzierżawcy nie rosciąga się do magazynów i sklepów, w których, oprócz innych towarów, przedaje się zagraniczny tylko tytuń. Dzierżawca nie może sam wcale ani przygotowywać ani przedawać tytuniu.

XIII—XX. Fałszowanie taśm poczytuje się za przestępstwo równe fałszowaniu papierów rządowych. Inne wykroczenia przeciw przepisom o przedaży tytuniu ciągną za sobą karę konfiskacyi, kary pieniężne, i odjęcie prawa przedaży lub fabrykacyi. Pokątnie wyrabiający tytuń płacą za karę 250 r. i nigdy ani wyrobem ani przedażą zajmować się nie mogą. Ten przepis jednak nie rosciąga się do wyrabiania tytuniu na domową potrzebę, to jest, kiedy bez szczególnych przygotowań jeden człowiek trze lub kraje tytuń nieulegający akcyzie. Za pokątne sklepy i kramy uważają się te, w których na drzwiach lub znakach od ulicy nie napisano że się w nich tytuń przedaje. Fabrykanci do 1 Stycznia 1839 r. obowiązani są opatrzyć się w stęple i pieczęci i o nich donieść Departamentowi Rękodzieł i Handlu wewnętrznego. Fabrykanci i handlarze mający tytuń dawniej przygotowany, powinni opatrzyć się w potrzebne taśmy, aby od 1 Stycznia 1839 w sklepach nie pozostał tytuń bez taśm.

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 11 Czerwca. Parlament Cesarski. Izba lordów. W komitecie do rozbioru bilu o ubogich w Irlandyi, na posiedzeniu 8 b. m. 55 artykuł tego billu, wyjmujący niektóre nieruchomości od opłat na ubogich, sprowadził długie rosprawy. Hrabia Wicklow, który się oświadczył przeciw artykułowi, nie mógł jednak utrzymać swych wniosków i dwie poprawy które podał zostały odrzucone: jedna 47 głosami przeciw 9, a druga 36 przeciw 15.

Izba Niższa. Na posiedzeniu 8 b. m. s powodu złożenia sprawozdania Komitetu o billu przeciw nagromadzaniu w jednej duchownej osobie kilku beneficyów i niemieszkaniu pastorów w ich parafiach kilku członków kusiło się o nadanie większej rozciągłości billowi, ale to się niepowiodło.

— Pewne dzienniki błędnie ogłosiły że Królowa pozostanie w Windsor aż do koronacyi. Królowa udała się do Windsor jedynie dla tego ażeby się znajdować na cotrzyletniej uroczystości szkoły Eton-College, w której wszyscy ucznie, ubrani w suknie szkarłatne z błękitném, idą w processyi według starszeństwa z gmachu szkoły na jeden wzgórek, gdzie zbierają od obecnych osób składkę. Tą razą zebrana summa wyniosła około 1000 funtów sterl. s których 100 funtów dane były przez Królowę. We wtorek wieczorem Królowa wróciła do Londynu i była w teatrze Królewskim na balecie w którym poraz pierwszy tą razą występowała panna Taglioni.

— Minister Spraw Zagranicznych lord Palmerston ogłosił w dziennikach urzędowe pismo odebrane od Prezesa Rady Ministrów Francyi, hrabi Molé, o blokadzie portów Mexykańskich.

— Rozeszła się tu pogłoska o wtargnieniu gorączki (typhus) panującej teraz w Londynie do pałacu Królewskiego; wieść ta wprawdzie ogłoszona była za bezzasadną, to wszakże pewna, że zaprosiny na rozmaite zgromadzenia, które miały mieć miejsce w pałacu Buckingham, zostały odwołane.

— W przeszły wtorek Poseł Rossyjski dawał wspaniały obiad, na którym, wśród innych znakomitych gości, znajdowali się xiążę i xiężna Cambridge s synem i xiężna Gloce-

ster. Po obiedzie był świetny wieczor u synowicy hrabi Pozzo-di-Borgo.

— Gazeta *Sun* ogłasza smutną nowinę s Port Natal pod d. 20 Marca o wyrznięciu tamecznych osadników angielskich przez dzikich pokolenia Zoolas, pod wodzą Dengaana. Przeszło 300 osadników w tej rzezi zginęło, reszta się rozproszyła. Mieszkańcy Port Natal uzbrajają się przeciw Dengaanowi, który ze swej też strony gotuje się do nowego napadu.

— Z ostatnich wiadomości odebranych pod d. 28 Marca z Guatimala daje się widzieć że cały kraj ten jest w stanie rewolucyi. Galvez został pobity przez Barrundia i Molina, wszyscy są przeciw terazniejszemu Rządowi; dawny prezydent Marazan był w Meteguascuintia na czele 2,500 ludzi, gotując się attakować Carera, prowadzącego bandę zbuntowanych Indyan. Zmiana rządu zdaje się być nieuchronną i mniemają że w składzie nowego, centralizm będzie miał przewagę.

NOWINY S KANADY.

Ostatnie wiadomości z Montreal są z d. 7 Maja. Sir J. Colborn ogłosił że prawo wojenne, obowiązujące w okręgu Montreal od 5 Grudnia z. r. zostaje zdjęte.

— Piszą s Toronto, stolicy wyższej Kanady»: Przestępcy skazani na śmierć otrzymali odkład, jakoto: Moutgomery, Anderson i Morden na dni 40, a Theller aż do odebrania wiadomości o decyzyi Królowej. Doktor Morrison, z dawna w Toronto zamieszkały, oddany był pod sąd za zdradę kraju, ale został uniewinniony przez sąd przysięgłych.

Paryż 12 Czerwca. Posiedzenia Izby Deputowanych 7 i 8 b. m. zeszły na rosprawach w przedmiocie kolonij Afrykańskich. Pokolei mówili PP. Piscatory, jenerał Bugeaud, broniąc swego postępowania przy zawarciu traktatu w Tafna z Abdel Kaderem, P. Guizot, hrabia Molé, w obronie Rządu, P. Jaubert, z wykładem raz jeszcze ulubionej swej myśli, aby całą osadę afrykańską opuścić a sam tylko Alger zatrzymać, i nakoniec P. Berryer.

— Izba Deputowanych na pos. 10 b. m. uchwaliła potrzebowane przez Rząd wydatki na interesa afrykańskie większością 208 głosów przeciw 94.

— Na posiedzeniu Izby parów hrabia Roy zdawał sprawę w imieniu kommisyi s projektu zmniejszenia rentów 5 procentowych; zakończył temi słowy: «Staraliśmy się jak najdokładniej wypełnić obowiązek na nas włożony. Projekt do prawa wydał się nam otoczonym samemi trudnościami i niebespieczeństwy; pożytki jakie miał przynieść składają się z urojeń, które w dyskussyi na jaw wyszły; oszczędność na rzecz skarbu nie wyniosłaby nad 11 do 12 miljonów, jakowa summa nie odpowiada złym skutkom, mogącym ze zmniejszenia wyniknąć. Kommisya przeto jednomyślnie proponuje odrzucenie projektu.» Słowa te sprawiły mocne wrażenie. Następnie baron de Barante odczytał mowę na pochwałę xięcia Talleyrand.

— 7 b. m. umarła w Paryżu znana autorka xiężna d'Abrantès.

— Nowiny z Mexyku dochodzą do 25 Kwietnia, a listy angielskie z Buenos-Ayres do końca Marca. Potwierdzają one wiadomość o blokowaniu la Plata przez eskadrę kontradmirała Leblanc. W Buenos-Ayrès o tymże czasie rozeszła się wieść, że stacya angielska na Oceanie Spokojnym przed Valparaiso, (w Chili) przybrała była postawę nieprzyjacielską skutkiem znieważenia i, jak twierdzą, zabicia jednego angielskiego kapitana okrętu, za co konsul Królowej Jmci W. Brytanii nie mógł otrzymać dostatecznego zadośćuczynienia.

NOWINY Z HISZPANII.

Kommisya mianowana do rozbioru propozycyj pożyczki Rządowej, roztrząsała podania P. Garcias, które równie jak Laffitte i komp. odrzuciła, i zajęła się dalszemi, zostawionemi na koniec, jako zasługujące na uwagę.

— Don Carlos mianował ministrami: sprawiedliwości biskupa Leonu, wojny jenerała Maroto, skarbu P. Erro, spraw zagranicznych P. Sierra. Jenerał Villareal wyniesiony został na wodza naczelnego wojska, hrabia Casa Eguja mianowany kapitanem jeneralnym Nawarry i Biskai; wszyscy wodze którzy byli wpadli w niełaskę, jakoto Zariateguy, Eliot, Torre, Madrazo i Vargas, przywołani są na nowo do czynnej służby.

— Wódz karlistów Palillos opanował miasto Ciudad Real, stolicę prowincyi Mancha. W bitwie która miała miejsce pod Walencyą Cabrera odniosł nad wodzem Amoros świetne zwycięztwo. Twierdzą nawet że sam ten wódz zginął. W Madrycie mówiono że jenerał christinos Gomez, przeszedł na stronę don Carlosa.

— Przypuszczenie attaku do Estella przez jenerała Esparterro jest już stanowczo uchwalone.

Wiedeń 8 Czerwca. Odebrano tu wiadomość że nowo wybudowany gmach kąpieli według metody Priesnitza w Gräfenberg zapadł się; 12 osób straciło życie, a przeszło 20 jest ciężko rannych.

— W okolicach Tetschen, w Czechach, szczególny fenomen w tych dniach zdarzył się; około 10 morgów ziemi zarosłej lasem osunęło się wgląb ziemi na 50 stop i nieprzestaje dalej zapadać. Wszyscy z obawą czekają wypadku tego jawiska.

(Journ. de S. Pt. Gaz. Pet. Psz. Półn.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Gazeta «Courier Belge» ogłasza całkiem nowy systemat jednego amerykańskiego doktora, we względzie leczenia

ostrych chorób nerwowych, blizkich pomieszania umysłu. Artykuł ten zbyt jest ciekawy iżby go nie powtórzyć, ale wcale nie bierzemy na siebie odpowiedzialności za fakta i rozumowania w nim wyłożone.

«Zważywszy iż niepodobieństwem jest ażeby ciało, wycieńczone długą dyetą i obfitemi krwi upuszczeniami, mogło samo s siebie wydobyć tak znaczną massę siły fizycznej, jaka się daje widzieć podczas przystępów, niekiedy przez wiele dni trwających, lekarz amerykański wniosł, że ta siła nie jest bynajmniej wypadkiem funkcyj organicznych lub woli; że jest to siła galwaniczna, wyczerpnięta s powszechnego zbiorowiska (réservoir) płynu elektrycznego, przypływającego nieustannie do machiny, opatrzonej w organa należycie usposobione do ruchów automatycznych, jak para, która, wpędzona do walca, podnosi tłok i nadaje siłę wszystkim zależącym od niego organom.»

«Doświadczenia Galvani'ego na ciałach martwych, które wprawiał w ruchy naśladujące życie, jest, podług niego, jawiskiem całkiem podobném do tych jakie się widzieć dają na waryatach, którzy z niepojętą łatwością podnoszą z ziemi lub obalają czterech do pięciu ludzi i zrywają więzy któremi są skrępowani. Na mocy tego przypuszczenia doktor osądził, że dośćby było osoby chore, uległe temu wpływowi, osamotnić od prądu elektrycznego, ażeby im przywrócić spokojność przez przecięcie kommunikacyi między niemi, a powszechném zbiorowiskiem, ziemią. Proba łatwą była do wykonania; doktor podstawił tylko pod nogi łóżek i krzeseł, na których są przywiązani epileptycy, talerzyki ze smoły lub podnóżki szklane, i odjął wszystko co od nich do ziemi mogło dochodzić; pokarmy dawał im w naczyniach również osamotnionych i pozwalał zbliżać się jedynie osamotnionym osobom. Mówią że zupełny skutek utwierdził tę teoryą i dalsze jej rozwijanie na wielką skalę jest już nakazane po szpitalach i domach waryatów.»

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Petersburg $\frac{13}{25}$ *Czerwca.*

O NOWÉM UDOSKONALENIU SPOSOBU PĘDZENIA WÓDKI.

Gazety Petersburskie ogłosiły co następuje:

«Za wolą J. C. Mości, Rzeczywisty Radzca Stanu *Jermołajew*, (jak to czytelnikom Tygodnika wiadomo), otrzymał w d. 30 zeszłego Kwietnia od Ministerstwa Skarbu, przywilej na wynaleziony przez niego nowy sposób udoskonalonego gorzelnictwa s prawem używania w przeciągu dziesięciu lat tego wynalazku, ustępowania go i przedawania na zasadzie praw, komu się podoba.

Istotna różnica nowej metody gorzelnictwa zależy na zatorach mąki, w których stan płynności i stan temperatury w rozmaitych wielolicznych działaniach operacyi, w składzie cząstek zbożowych, w przygotowaniu wody na zator, dokładnem urządzeniu brahy i samém pędzeniu par spirytusowych, zupełnie są różne od dotychczasowej metody i tak co do stanu i smaku, jako i zapachu używanego płynu, nic z nią wspólnego nie mają.

Celniejsze korzyści nowego sposobu są te, iż z równej ilości zboża, otrzymuje się daleko więcej wódki, niż w innych znanych dotąd metodach.

Niemasz wątpliwości, że jak w nowym tak i w dawnych sposobach, wychód wódki zależy od gatunku zboża; *lecz różnica nowego od dawnych jest ta, że gdzie dotąd z jakiegokolwiek gatunku zboża wychodziło po siedm, odtąd, nowym sposobem niechybnie będzie się otrzymywało po dziewięć; gdzie wychodziło po* $7\frac{1}{2}$, *tam będzie wychodzić po* $9\frac{1}{2}$ *wiader wódki i tak dalej.* Rzetelność tego podania stwierdzona jest świadectwem dwóch urzędników Ministerstwa Skarbu, którzy się o tem naocznie, w samejże gorzelni, przekonali.

Oczewista pożyteczność nowego sposobu dowodzi się następną rachubą.

Licząc naprzykład 1000 czetwerti zboża w zatorze według dawnego sposobu, i licząc średnią miarą zwykłego wychodu po 7 wiader s czetwerti, wypadnie 7000 wiader.

Summa za tę ilość, licząc po $1\frac{1}{2}$ rubla za wiadro, wyniesie 10,000 rubli.

Według nowego sposobu, z równejże ilości zboża, i tegoż samego gatunku 1,000 czetw. wyjdzie wódki 9,000 wiader.

Licząc wiadro po $1\frac{1}{2}$ rubla, za 9,000 wiader wypadnie 13,500 rubli.

zatém więcej o 3,000 rubli.

Roskładając tę summę 3,000 r. na ilość otrzymywanej dawnemi sposobami wódki 7,000 wiader, czysty zysk nowego sposobu będzie do 43 kopiejek z wiadra.

Drugą ważną wyższością nowej metody jest wyborny gatunek otrzymywanej wódki.

Wódka, pędzona nowym sposobem, tak jest w kolorze, zapachu, smaku i pienieniu się dobra, że niema potrzeby, jak to się w dawnych gorzelniach czyni, oczyszczać ją za pomocą przepuszczania przez piasek; jakoż w gorzelni dziś uprzywilejowanej P. Jermołajew, od roku 1835, kiedy on wpadł na to odkrycie, wódka zgoła oczyszczaną nie była i ta, wprost po wypędzeniu, będąc przez odkomenderowanych urzędników przedstawiona Ministerstwu Skarbu, była znaleziona wyborną.

Nakoniec braha zostająca od wódki pędzonej nowym sposobem jest daleko lepsza i na pokarm bydłu przydat-

niejsza, niż dotąd znana, albowiem mniej zawiera w sobie części wódczanych, szkodliwych dla zdrowia bydląt.

Nowa metoda nie wymaga żadnych zmian w dobrze urządzonych parowych gorzelniach, prócz niektórych w cale nieznaczących uzupełnień w oddziale wyrobu drożdży, co, według dokładnego wyrachowania, może kosztować raz na zawsze od 1 do 3 kopiejek na wiadro wypędzanej wódki, stosownie do miejscowej ceny materyałów i roboty.

Pędzenie wódki nowym sposobem wymaga niejakiego, zresztą nieznacznego, pomnożenia wydatku na same materyały roboty; ale ten wydatek więcej niż się opłaca oszczędzeniem robocizny, drew, oświecenia i czasu, tak, iż gorzelnia, w której się wypędza teraz naprzykład 100,000 wiader, w tymże przeciągu czasu wyda nowym sposobem 130,000 wiader; i przeto właściciel gorzelni przez tę jednę oszczędność czasu, zarobi od swego kapitału 30 procent.

P. Minister Skarbu zapytywał już wynalazcę, na jakich zasadach nowa metoda mogłaby być wprowadzona w gorzelniach rządowych, również wielu prywatnych właścicieli znacznych gorzelni, weszli z nim w układy.

W celu dania żądającym sposobności nabycia prawa na zaprowadzenie u siebie nowej metody, wynalazca stowarzyszył się z zamieszkałym w Petersburgu Rzeczyw. Radzcą Stanu *Karniejew* i upoważnił go do zawierania układów z właścicielami gorzelni w kraju i zagranicą tak co do nabywania prawa korzystania z nowego wynalazku, jako i co do oddawania na naukę winników na gorzelnię P. Jermołajew, w gubernii Twerskiej.»

(Spieszymy ogłosić niniejszą wiadomość, tyle ważną dla naszego kraju, w którym przemysł gorzelniany jest główną podstawą gospodarstwa wiejskiego. Nie wątpimy iż wielu właścicieli dóbr zechce korzystać z wynalazku, tak wyraźne przynoszącego zyski i w tym to celu przyjęliśmy ofiarowane nam przez Wynalazcę pośrednictwo, do komunikowania się osób zamieszkałych w guberniach zachodnich i Królestwie s towarzystwem, na czele którego jest sam P. Jermołajew. Osoby żądające nabyć pozwolenie pędzenia wódki nowym sposobem, lub oddać winników na naukę, mogą się udawać do Wydawcy Tygodnika, zamieszkałego w Petersburgu, przyłączając na korrespodencyą pięć rubli assygnacyjnych, i adresując żądania swoje następnie: ***Г. Издателю Польской Газеты Тыгодникъ, въ С.-Петербургѣ***, i odbiorą w odpowiedzi dokładne uwiadomienie o warunkach umowy s towarzystwem. Dla tym większego upowszechnienia wiadomości o tém, Wydawca Tygodnika uprasza PP. Wydawców wszystkich innych pism peryodycznych Polskich, ażeby niniejszy artykuł w całości w nich powtórzyć raczyli.)

Rozmaitości.

Xiążki wydane w Wilnie w Lutym 1838.

Elementarz polsko-francusko-niemiecki dla dzieci, piąte wydanie, u Zawadzkiego 70 str. w 12ce.

Книга для чтенія на Французскомъ языкѣ Ф. Гедике, съ краткимъ словаремъ Французско-Россійско-Польскимъ. Wypisy francuskie przez F. Gedike z dodatkiem słownika Francusko-Rossyjsko-Polskiego, nakł. Zawadzkiego, 123 str. w 12.

Anakreontyki i komedyja Nikodemek przez hrabiego Marcina Krasickiego napisane, w dr. Manesa Romma. 1837 112 str. w 12.

Rozmaitości, fraszki, czyli co się komu podoba, przez hrabiego Marcina Krasickiego napisane, w dr. Manesa Romma, 1837 IV, 134 str. w 12.

Dumy filozoficzne i rozmaite przez Marcina hrabiego Krasickiego, w dr. Manesa Romma, 1837, 69 str. w 12.

Wizerunki i roztrząsania naukowe. Poczet nowy, tomik dwódziesty pierwszy. J. Zawadzki, własnym nakładem, 1838 146 str. w 12.

Réfutation de la Physiologie du Mariage de Balzac, imprimerie de Marcinowski, 1838, 64 str. w 12.

Obrona Izraelitów przez Rabi Manasse ben Israel czyli odpowiedź tegoż dana uczonemu i dostojnemu anglikowi na kilka jego zapytań względem niektórych zarzutów Izraelitom czynionych, oraz rosprawa o czynionym ludowi starozakonnemu zarzucie potrzeby krwi Chrześciańskiej do jakiegoś obrządku religijnego, czy też do innego jeszcze użytku, przez J. Tugendholda, 152 str. w 8.

M. T. Cycerona rosprawa o stylu, pod tytułem Orator, z przyłączeniem mowy za prawem Maniliusza, z łacińskiego na polski język przez Klemensa Żukowskiego przełożona, dr. J. Zawadzkiego 129 str. w 8.

Catholisches Unterricht ungsbuch zum Gebrauch der Judend. u Zawadzkiego, 18 str. w 12.

W Petersburgu u Kraya wyszła xiążka pod tytułem Amerykanka w Polsce. Romans. Część druga, 1837, 265 str. w 12.

Xiążki Żydowskie. Pirke Derabi Eliezer, t. j. rozdziały sławeego Rabi Elizera. Wilno, u Manesa Romma 1838, 94 str. w 4.

Efes Damisz t. j. *nie trzeba krwi*, czyli obrona żydów od obwinienia, że krwi chrześciańskiej używają w święto Paschalne. Wilno u Manesa Romma 1837.

Печатать позволяется. С.-Петербургъ. Іюня 13-го 1838. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.